

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Égész évre 12 korona. Félévre 6 korona. Negyed
évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér
Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk

Hadikölcsönt

miért kell jegyeznünk ez a kérdés több ízben felvetődött a háború során, de eddigelé még egy ízben sem volt oly életbevágóan nagy jelentősége, mint a most nyilvános aláírásra bocsátott harodik hadikölcsönnel, midőn az ország létéért vívott nehéz küzdelmünknek minden jel szerint döntő fordulatához érkezünk. Epp azért nem ismételhjük elégszer hogy a nemzet minden tagjának milyen fontos érdeke lüzdök ahhoz, hogy ez a gazdasági erőpróba az ország ellenálló képességéről tegyen újabb fényes bizonyosságot.

Az ép testben ép lélek igazsága megáll az álmalmal szemben is. Mert hiszen virágzó mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi élet, minden irányú fejlődés, gazdagodás csak abban az államban képzelhető, a melynek politikai élete független gazdasági ereje szoribatlan s minden cselekedete felett önállóan rendelkezik. Es ellenségeink ettől a szabad cselakvó képességtől akarnak bennünket megfosztani, Ha tehát kötelességünk volt e törekve nek eddig is minden erőnkkel ellene szegülni, mennyivel inkább meg kell ezt tennünk most, amikor a végső győzelem már csak kitaratásunkon múlik. Hát kinek nem szorul ökölbe a keze és ki riadna vissza a legnagyobb aldozattól is arra a gondolatra, hogy ezer éves hazánkat szétdarabolják s hitvány nációknak dobják oda jutalmul? Omaga ellen, de még inkább a jövőndök nemzedék ellen megbocsáthatatlan véték követne el az, aki hazáját e nehéz órákban cserben hagyán.

Jól gondoljuk, meg, hogy a hadikölcsönbö fektetett minden fillér egy-egy láncszem az életünk védő acélvértézetéhez és amellet a hadikölcsönbre teljesített minden jegyzés egy-egy téglá a békének épülőfélben levő templomához.

Mert amily mértékben nő a jegyzések összege, ugyanolyan arányban csökken ellenségeinknek erőnk széthullásába vetett balga reménye s fokozódik a kölcsönös megértés lehetősége.

Mindenki jegyezzen hadikölcsönt!

Uraikodik a cselédinség.

Riport egy cselédhelyezőtintézetben.

Most volt május 15-ike, a cselédváltozások napja, amikor szegődni és kilépni szoktak a cselédkisasszonyok — a régi időben. Mert ma — nagyon nagy a nyomorúság Ujhelyben ebben a tekintetben. Kilepni minden két hétben sok cselédnek szokása, ellenben új cselédet aránytörten igen kapnak a nagyságak. Üresek a „cupringer boltjai.

Azaz, de hogy üresek. Tegnap belátogattam egy cselédhelyezőtintézetbe. Tele volt a bolt. Csak hogy a régi állapotoknak ép a negatívát konstatálhattam: a teremben a fal mellett nyújtózkodó szofon nem cselédök lütek varakozó álláspontján, hanem — csupa kalapos nagysága. Cseléd egyáltalán nem mutatkozott a láthatáron. Kérdéseket tettem fel az intézet tulajdonosához.

— Mi az oka a cselédhiánynak?
— Kérem, most vannak a tavaszi munkák a fauban. A lányok tu nyomó része hazamegy, hogy ott kien segítsen a mezőgazdaságban. Aztán a cselédök közül számosan beálltak gyaraalba, szótan elszegődtek a városához, el a barakkhoz vagy más hivatalokban, postán, mint kőzbeszítők nyertek alkalmazást. Egész hónapban egy-két leány jelentkezik mindössze, így hónapelején, vagy közepén is alig néhány, aki igénybe veszi a helyszerző intézetet. Pedig előjegyzés annyi van, hogy tízedrészt se tudjuk kielégíteni.

— Mi yenek a bérvisszonyok?
— Egy „mindenesleány“ 36—40 koronán alul nem is akar szoba állani a házasszonyokkal. A „kőzileány“, aki már tud főzni is, tud valamit a „szobaleány“ 40—44 koronát akar, míg a kinevezett „szakácsnő“ 50 koronás igényekkel lép fel. Legtöbb esetben meg is kapja, amit kér, mert a cselédpartok örvendének, ha bármi áron is, de szolgálóhoz juthatnak.

Varakoztam kicsit. Egyszerre megszűnt az ismerős nagyságák élénk beszégetése. Egy cseléd topant az intézetbe. A sorjában első nagysága örömittasan ugrott a jövővény elé:

— Hogy hívják?
— Fekete Mária.
— Hadd lám a könyvét!
A lány átadja a kétfélső cselédkönyvét. A nagysága belelapoz. Fejét rázza.

— Nem valami jó jel. Mindentől öt hat napig, két hétig, másfél hónapig szolgált.

— Azért, ha a könyvem rossz, én jó lány vagyok,

— Miért jött el a legutóbbi helyéről?

— Volt három kisasszony a háznál. Borzasztó szakántok. Mindennap minden szobát szétrámoitak és összepuoltattak velem.

— Mennyiért jönné el hozzám?

— Hány szoba van? Van vixelés? Van gyerek a háznál!

Következett az alkudozás és kérdések egész matura-vizsgálati sorozata. A nagysága alig győzte a tetszetősen csabító feleleteket adni. El nem árulta volna, hogy — dolgozni is kell majd a cselédnek. Végre a lány kimondta a szentenciát:

— Nem nekem való az a hely. Nagyon sok a szoba. Inkább hazamegyek.

Es így tovább.
Mikor fogják már a cselédöket is hatóságilag maximálni.

Készülődés a békére.

Az állam az egyke ellen. Agglegények megadóztatása.

A május hó első napjaiban megjelent országos népszámlálás adataiból kitűnik, hogy a polgári férfiakasság száma a nők számához képest óriási mértékben esökkent.

A háború befejeztévei nem lesz ugyanilyen nagy különbség a férfiak és nők száma között, de azért mégis óriási aránytalanság fog mutatkozni, mert hiszen sok százezer ember hősi halált halt.

A bajokon majd csak úgy lehet segíteni, hogy gondoskodni kell a házasságkötések szaporításáról. Nálunk nagyon sokan szinte irtóznak a házasságtól, a családalapítás magasztos, hazafias kötelességétől. Feltűnően kevés a házasságkötések száma, aminek több akadályá van. Ez akadályok elhárítása érdekében mindent elkövetnek az egyházi polgári és katonai hatóságok.

Mi inkább az erkölcsi fölfozás meglazulásában, a családalapítással járó komoly kötelességektől való irtóztatásban, a könnyű gondatlan élet kedvelésében látjuk a feltűnően ritka házasságok okát. Ez mindenképp erkölcsi és nemzeti szempontból veszedelemmel fenyeget s ezért meg kell találni a módot, mely a házasságkötések számát növeli.

Elsősorban az egyesek anyagi és erkölcsi helyzetének megjavítá-

sára szükséges intézkedések megtétele kívánatos. Mint értesülünk, a kormány már dolgozik is ezeken. Törvényjavaslatot dolgozott ki, a melynek célja a házasságkötések szaporodásának biztosítása. Az anynyira szükséges törvényjavaslat megkönnyíti a családalapítást, intézkedik az anyák védelméről, segíyezi a többgyermekes szülöket.

E törvényjavaslatban a kormány szembeszáll az egykerenösszerrel s úgy tervezi, hogy az egy gyermekes szülöket felevagyon a államra száll.

A törvényjavaslat az agglégényekre is kiterjeszkedik, akikre magas nőtlenégi adót vet ki s ezzel jórészt befellegzett az agglégénységi sivar életnek.

Színházi hét.

(F. B.) Az elmúlt színiévadok legforróbb sikerü darabjai kerültek szíre az elmúlt színházi héten.

A direkció bosszorkányos ügyességgel válogatta össze a szufolt házakat vonzó darabokat nem méltatva azonban eléggé a klasszikus értékü darabok megértő publikumát. Kellmetlenül hatott ugyanis az intelligens közönségre az ünneppapi színházbajárók zavaró zajongása azoknak unalmat leplező diskurálása amely körülménnyel az elősmények és több ízben szóvá tett nézőtöri botrányok után az igazgatóságunk okvetlenül számolnia kellett. Helytelen volt tehát Molnár Ferenc eszméket az Ördög öt épen ünnepestéjén szírehozni, mert mint a színijátzó művészeink is észrevehették, az egyébként kitűnő előadást ropant zavarta a kevésbbé éretet nézőtöribeli elemek zajongása. A népnök mulattató darab kell, amit megért és nem egy olyan szellemes nagyszerü kompozicioju darab, ami minden figyelmet leköt és kellő elő tanulmányt kíván meg. A jövőben tehát művészi érdekeket is szem előtt kell a direkcióknak tartani és nem szabad irodalmi becsü darabokat ünneppapekon előadásra kitűzni.

„Az Ördög“ csütörtöki előadása egyébként a legsikerültebbek közé sorosható. Különösen fénypontja volt Fodor Oszkár megértő alakítása. A művész direktor szerepének legkisebb részletét is, kidolgozta és minden egyes jelenésémél meglátszott az intelligens színész közmert rutinja. Megértően beszélt és a szíporokzó szellemességek bölcsöletek mind kitűnően érvényesültek nagyszerü elő-

adásában. Jelén szerepében Hevessy Mariska jeleskedett, a festőt Falussy ada kitűnően, a férjét Majtényi, Császár Kamilla mint Szemtelen Elisa szaporította sikereit és Csipkés Vally Selyem Cinka kis szerepében nyújtott nagyszerű alakítást.

Pénteken „Szulamith“ került színpadra. A szívfelt ház nem az első-pelt darabnak, hanem a tavalyi szason unnepeit művésznőjének Albert Böskének köszönhető. Albert Böske neve már kész siker. Fellépte nem csak emlékezés forró színházi estékre, hanem garancia a legnagyobb megelégedéseket kiváló előadásokra. A művésznőnek méltán hódolója a közönségünk. Hatalmas hangja tisztán fényesebben csengett játékbéli művésze a drámai részletekben nagyszerűen érvényesít Szombaton este Mágna Miska Marosájában elevenítette fel pajzánjátékával félszáz énekével a tavalyi diadal teljes esték hatalmas sikereit. Mindkét estén felejthetetlen ünneplésben volt méltán része, taps viharban tomboló eljén riadalomban. Abigail nehéz szerepét Vida Ius játszotta. Osodálatos könnyedségű remek táncát kiváló énekszámaival, játékát elismerően jutalmazta a téli ház közönsége, bizonyosságát adva ezzel annak is, hogy Albert Böskével együtt Vida Iust is mélyen a szívébe zárta. Falussy Istvánt, mint Abszolont dícséri természetesen. Mindig és minden szerepében elsőrangú A díszes keret méltó kiegészítői Várady, mint Csigitang, Takács a főpap, Gulyás, Köraer, Báthory, mint kérők, Csipkés Vally, Komarony Ius egyéniségüknek meg nem felelő szerepeikbe is remekéltek. Mágna

Miska reprise nem hozott egyébként semmi újat. Aki az első előadásán jó volt az ma is jeleskedett, aki nem az meg maradt a régi rossz-nak. Vasárnap este a Csárdáskirálynő, hétfőn a Névtelen asszony kitűnő előadását élveztük.

Színházi Iroda jelentése. Kedden Szulamith az elmúlt héten felelevenített zsidó opera van másodsor műsorra tűzve a címszerepben a széphanu Koronkay Rózsival. Az előadásnak tényleg hangos sikere volt s így természetes az érdeklődés iránta. „Vengerkák“, Pásztor Árpád és Góth saenzációs drámája szerdán és csütörtökön vonu be az új helyi színpadra s remélhetően a pestihez miéért a kassza sikere lesz. Címszerepben Hevessy Mariskának nyílik alkalma, hogy kiforrott művészetével még közelebb lopja magát a közönség szeretetébe. Császár Kamilla, Homokay és Gulyásné részére a hölgyek közül és főleg Majtényi számára nyílik alkalom eredeti alakításokra. Pénteken és szombaton a legnépszerűbb dalszerzők Zersovitz operett újdonsága van színpadon a „Vándorlelkűk“-t megelőzi Öffertachnak egy bájos kis operettje a „Varázs keringő“. Vasárnap népszínmű előadást rendez a társulat. A „Tolono és az örök“ becsü népies dráma egyetlen előadása van színpadon.

Nem áldozat,
hanem legjobb tőkebefektetés
a hadikölcsön jegyzése!

HIREK.

Katonai előléptetések. Ófalszaga király a 10-ik hónap gyalogezred kötelékében hadnagyokká nevezte ki Kovalosik Gyula, Kelen Sándor és kokai Kun Frigyes tartalékos zászlósokat.

Bírósági kinevezések — áthelyezések. A magy. kir. igazságügy-miniszter dr. Gots Lajos homonnai járásbírói jegyzőt hasonló minőségben a sátoraljajhelyi kir. járás bírósághoz helyezte át, míg Nagy Gyula kir. törvényszéki díjnokot a osákgörbői járásbírószághoz irnokká nevezte ki.

Uj eszillagkeresztes hölgy. A eszszárné és kiralyne ófalszaga, esik-szentkirályi és Erasznahorkai gróf Andrassy Manóé szül. Choloniwska grófnőnek a eszillagkeresztes rendet legközelebbesben adományozta.

Adóügyi biztosi kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Rigány Ferenc nyug. körjegyzőt a sátoraljajhelyi m. kir. pénzügyigazgatóság-hoz ideiglenes minőségű adóügyi biztossá nevezte ki.

A rom. kath. egyháztanács iskolaszéke Kincsesy Peter gyógy-szerészt egyhangu lelkesedéssel világi elnökává választotta, amit most Ágoston kassai püspök a megválasztotthoz intézett meglehangu átiratban is jóváhagyott.

A Zempléni megyei Casino és Kereskedelmi Kör vasárnap tartotta rendez évi közgyűlését, Szinyey Mersé István főispán, v. b. t. t. elnökele alatt. A közgyűlésen további három esztendőre a régi tisztikart választották meg az egybegyűlt tagok élénk lelkesedése mellett.

Elnökválasztás. Az első sátoraljajhelyi kir. b. tegegyelző egyesület, amely már 40 év óta jótékonyan működik városunkban, f. h. 20-án tartott közgyűlésén Haas Pülpöt választotta elnökü.

— Györög Józsefet 4 évi fegyházra ítélték. Bizonyára olvasóinknak még élénk emlékezetében van az a nagyarányu sikkasztás, amelyet a kinestar kárára 14000 korona értékű bélyeg elutalajdonítása által Györög József adóhivatali főfőtiszt a helybeli adóhivatalnál elkövetett. Tetteért tegnap vona a kir. törvényszék, Wieland Lajos ítéltőtblai bírő elnökele alatt, felelősségre. A Fejes Ernő és Bodor József törvényszéki bírákból álló tanács, dr. Stépan Sándor ügyész vád és dr. Hellinger Ignác ügyvéd védő beszédének meghallgatása után Györögöt hivatali sikkasztás bűntettében mondta ki bűnösnek és 4 évi fegyházra ítélték, amelybe az elszenedett 7 hónapi vizsgálati fogságot beszámították. Az ügyész az enyhítő szakasz alkalmazása miatt, a védő a büntetés enyhítése végett felebbezett.

Hadikölcsönjegyzés készpénz nélkül. „Az Anker“ élet és járadék-biztosító társaság mai hirdetésre felhívjuk olvasóink figyelmét.

Kedves meglepetéssel szolgál pünkösdre Az Érdekes Ujság előfizetőinek és olvasóinak. Hétféle szórakoztató és muattató társasjátékot mellékelünk pünkösdi számához, melynek borítékján Székely Bertalan és Zemplényi Tivadár egy egy festménye pompázik eredeti színeiben. A szokásos gazdag műnyomománu képnyaga és sok olvasnivalója Herceg Ferenc regényével bővül, mely külön könyv alakjában az ünnepi szám második mellékletét képezi. A színes borítékkal ellátott ünnepi szám ára mellékletivel együtt 1 korona, az előfizetők azonban minden rafizetés nélkül kapják azt meg.

A készpénznélküli hadikölcsönjegyzést

lehetővé teszi

Az „Anker“ hadikölcsönbiztosítása.

Célszerű, mert a

VI-ik magyar hadikölcsön

biztosítását K 500-tól K 4000-ig formaságok és orvosi vizsgálat nélkül teljes érvénnyel az első biztosítási naptól kezdve, háboru esetére is, lehetővé teszi,

hazafias, mert a hazát a béke gyors létrejövételéhez segíti,

rendkívül olcsó, mert a magában alacsony díjköltség a hadikölcsön magas

kamatozása folytán adott készpénzmegettérítés levonásával oly csekély, mint ez semminemű más biztosításnál nem áll fenn; kényelmes díjfizetés akár havonként, akár heteként, sem bélyeg- sem más illetékek nincsenek.

Közelebbi felvilágosításokkal és ajánlati űrlapokkal szolgál

Az „Anker“ élet- és járadék-biztosító társaság főügynöksége:

R a d ó Ö d ö n, Sátoraljajhely.